

Türkiye kooperatifçiliğinin başarı hikayesi Tire Süt

Tire Süt Kooperatifi, yalnızca İzmir bölgesinde değil bütün Türkiye'de başarı hikayesi yazmayı sürdürüyor... Başkan Öztürk, "Tire Süt Kooperatifi diğer kooperatiflerden farklı olarak üretiyor, işliyor ve pazarlıyor. Ortaklarının üretim aşamasındaki tüm ihtiyaçlarını karşılıyor" diyor

■ TIRE Süt, bir marka... Türkiye'nin kırsal kalkınma ve tarımsal örgütlenmede örnek markası... Türkiye kooperatifçiliğinde bir başarı hikayesi... Türkiye'nin en büyük süt kooperatifi olan Tire Süt Kooperatifi, 2000'e yakın ortağıyla kendi alanında kalite ve üretimde öncü olmaya devam ediyor. Bundan 56 yıl önce 1967 yılında Gündüz Okan başkanlığında kurulan Tire Süt Kooperatifi günümüze kadar hep gelişme içinde oldu. Kooperatif Başkanı Osman Öztürk'e göre de Tire Süt, bundan böyle yeni bir gelişme dönemine giriyor. Başkan Öztürk ile yaptığımız görüşmede, kendisini sakın, sessiz fakat kararlı ve azimli olarak gördüm. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından "Dünyada Örnek Kırsal Kalkınma Modeli" olarak gösterilen Kooperatifin Yönetim Kurulu Başkanı Osman Öztürk ile bugünü ve yarını konuştuk.

ESKİ PROJELER BÜYÜYOR

Başkan Öztürk, "Üretici ortaklarımızın en iyi hizmetleri sunacağız" diyerek söze giriyor ve ekliyor: "Yıllardır İzmir Büyükşehir Belediyesi'yle birlikte yürüttüğümüz 'Süt Kuzusu Projesi' artık yeni bir aşamaya giriyor. Yeni dönemde dağıtım ağını daha da büyüterek 45 araçlık filo-muzla İzmirli vatandaşlarımızın evlerine süt dağıtım yapıyoruz. Ortaklarımızdan

topladığımız kaliteli çiğ sütü işleyerek, çocuklarımızın sağlıklı büyümesi ve süt içme alışkanlığı kazanması konusunda yaptığımız çalışmalarla üstün bir başarı sergileyen kooperatifimiz yüzünden hiçbir çocuğumuz rahatsızlanmadı, hastaneye gitmedi. İşte bu sayede Tire Süt Kooperatifi, Türkiye'de kalitenin öncüsü olduğunu bir kez daha kanıtlamış oldu. Bu arada, İzmir Büyükşehir Belediyesi ile yaptığımız anlaşmayla kooperatifimiz hem İzmir halkına hem de Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Çocuk Belediyesi biriminin talebi üzerine 200 ml'lik sütleri de üretmeye ve Belediyenin belirlediği organizasyonlarda dağıtmaya başlamış bulunuyoruz." "Daha önceki dönemde İstanbul

Büyükşehir Belediyesi ile anlaşmalarının sona erdiğini söyleyen Öztürk, yeni dönemde büyük bir adım atarak büyükşehirin Halk Süt Projesi'ni tekrar bünyelerine katılmayı paylaştı, şöyle devam etti:

İSTANBUL VE KUŞADASI'NDAYIZ

"En büyük projelerden biri haline gelen bu çalışmayı önce 1 l'lik halk sütü çocuklarımıza dağıtmaya, sonrasında yeni bir proje ile 200 ml'lik sütler okullarda ve organizasyonlarda dağıtılmak üzere teslim edilmeye başlandı. Halen en büyük projelerimizden biri olan Halk Süt Projesi çerçevesinde Bodrum Belediyesi ile çalışmaya devam ediyoruz. Şimdi de Kuşadası Belediyesi ile anlaşma sağladık. Bu sayede çocuklarımıza sağlık dolu bir hizmet, yabancı turistlerin de ilgisini çekebilecek kaliteli bir ürün sunacağız."

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜĞÜ

Başkan Öztürk'e sordum, "Tire Süt, Türkiye'de kooperatiflerin en büyükleri arasında yer alıyor. Süt kooperatifi olarak Türkiye'nin en büyüğü peki ama bu aşamaya nasıl geldi? Sizi, diğer kooperatiflerden ayıran özellikler neler?" "Tire Süt Kooperatifi diğer kooperatiflerden farklı olarak üretiyor, işliyor ve pazarlıyor. Ortaklarının üretim aşamasındaki tüm ihtiyaçlarını karşılıyor. Kurmuş olduğu

HEDEFLER ÇOK BÜYÜK

Öztürk, "Süt Kuzusu'nu büyüttük, yeni belediye kuruluşlarını da projeye dahil eden kooperatifimiz et tesisinin üstünü GES projesi kapsamında güneş panelleri ile kapatmaya hazırlanıyoruz" diyor

ÖDÜLLÜ FABRİKALARDA KALİTELİ ÜRETİM

■ TARIM ve Orman Bakanlığı'ndan "Güvenilir Gıda Üretimi" ödüllü Süt İşleme Fabrikası'nda süt, kaymaklı yoğurt, ayran, tereyağı, sadeyağ, dondurma ve peynir çeşitleri üretimi yaparken, ortaklarının kesimlik hayvanlarının da değer kazanması için kurduğu et entegre tesisinde şiş köfte, döner, sucuk, şiş sucuk, sucuk döner, ızgara köfte ve sosis gibi et ürünlerini yine kaliteli olarak tüketicilere sunduklarını anlatan Öztürk, yaptıkları farklı faaliyetler ve kooperatifin geleceğe yönelik hedefleriyle ilgili şu bilgileri veriyor: "Kurmuş olduğumuz nokta alım merkezleri sayesinde, ilk üründen son mamule kadar soğuk zincir bozulmadan ve testlerden geçen süt ürünlerimiz, büyükşehir belediyesinin resmi mezbahasında veteriner hekim kontrolünde kesilen sağlıklı hayvanlardan temin edilen etler ile üretilen kalitesi yüksek et ürünleri, içinde katkı maddesi bulunmayan üretim yapılan tüm ürünler Avrasya Tüketicileri Koruma Derneği tarafından bu yıl yine 'Avrasya Kalite Ödülü' ne layık görüldü."

KAHRAMANMARAŞ'A TİRE SÜT MAHALLESİ

■ BAŞKAN Öztürk, kooperatifin asrın felaketi olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli depremin sabahında 3 gönüllü personeli ve 1 kooperatif aracını arama kurtarma görevi için deprem bölgesine gönderdiğini paylaşıyor ve ekliyor: "Hemen arkasından İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Tire Belediyesi'yle koordine bir çalışma yürüterek Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesine bir konteyner

Tire Süt mahallesi kurduk. Bu mahalle 20 aileye yuva oldu. Sosyal sorumluluk projeleri bu kadarla kalmayan kooperatifimiz okulların, müzelerin, dernek ve kuruluşların şenliklerine süt ve ayran yardımı yaparak, çocukların ve gençlerimizin süt ürünleri tüketme alışkanlığı kazanmasını, kooperatifliğin ve Tire Süt markasının tanınmasını sağlamaya devam ediyor."

Tire Ticaret Odası'nın MARKALAŞMA VİZYONU

Tire beledi dokuması ve Tire şiş köfteyi tescil ettirdiklerini söyleyen Başkan Mehmet Nadir Delikanlı, "Denetlenebilirlik ve marka olma yolundaki potansiyeli hayata geçirdik. Şehrimizin ekonomik ve sosyal hayatına hem katkı sunacağız hem de ürünlerimizin uluslararası pazarlarda daha kaliteli ve daha güvenilir şekilde yerini alması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz" diyor.

■ ŞİMDİ de yeşil Tire'de ticaretin kalbinin attığı yere geliyoruz. Tire Ticaret Odası Başkanı Mehmet Nadir Delikanlı güler yüzü ile bizi karşılıyor. "Tire Ticaret Odası'nda görevde geldiğimiz günden bu yana ilçemizin kalkınması ve marka ilçeler arasında girmesi ve bu markalaşmayı hem sanayi ve ticaretinde hem de sosyal yaşamında ortaya çıkarmak amacıyla yoğun bir gayret içerisindeyiz" diyerek söze başlayan Delikanlı, şöyle devam ediyor:

EL SANATLARI ÖNEMLİ

Tire'nin kültür tarihinden söz ederken, yüzyıllardır onun folklorunu zenginleştiren, yaşantısını biçimlendiren, çevresiyle ve devletle olan ilişkilerini etkileyen, sosyal ve ekonomik hayatına yön veren yerel özelliklerden birinin de el sanatları olduğunu söyleyen Delikanlı, "Teknolojinin gelişmesi, yeni ham maddelerin bulunması ve ihtiyaç alanlarının daralması yüzünden bugün artık eski parlaklığını yitirmiş olan Tire'deki el sanatları içinde urgançılığın, beledi dokumacılığının, nalıncılığın ve keçeciliğinin ayrı bir yeri var" diyor.

İKİ ÜRÜNE TESCİL

"Bu amacın gerçekleşmesi elbette belirli bir planlamayı ve stratejik hedefleri öncelikle tespit etmeyi, bir yol haritasının oluşturulmasını gerekli kılıyor. Oda olarak, 900'ü aşkın ticari unsurun kaydını tutuyor ve Tire'de yapısal gelişimin lokomotifine olmaya devam ediyoruz. Bölgemize özgü yerel değerlerimizin markalaşması Odamızın stratejik hedefleri arasında yer alıyor. Size çok somut iki örnek vermek istiyorum. Başvuru süreçleri tamamlanan Tire beledi dokuması ve Tire şiş köftemizin 'coğrafi işaretleri' tescillendi. Bundan büyük gurur duyuyoruz. Tire beledi dokuması ve Tire şiş köfteyi tescil ettirerek denetlenebilirlik ve marka olma yolundaki potansiyeli hayata geçirdik. Aldığımız bu coğrafi işaretle şehrimizin ekonomik ve sosyal hayatına hem katkı sunacağız hem de ürünlerimizin uluslararası pazarlarda daha kaliteli ve daha güvenilir şekilde yerini alması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bu vesileyle Tire Belediye Başkanımız Salih Atakan Duran'a sürecin en başından beri bizlere verdiği destek için teşekkür ediyor, belgelerimizin içimize hayırlı olmasını diliyorum."

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Mehmet Nadir Delikanlı, bölge ekonomisi için büyük önem taşıyan Tire Organize Sanayi Bölgesi (TOSBİ) için de şu bilgileri veriyor: "Bildiği gibi Tire ilçemiz tarımsal üretim ile birlikte tarımsal sanayi ve ihracat açısından da ayrı bir özellik arz ediyor. Bu çerçevede TOSBİ'yi değerlendirirsek; Tire Organize Sanayi Bölgesinde ilk firma 1997 yılında faaliyete geçmiş bulunuyor. Bugün sanayi bölgesinde 77 firma faaliyette. Söz konusu firmaların önemli bir bölümü tarıma dayalı sanayi ve gıda işletmelerinden oluşuyor. Bunlar arasında süt ve süt ürünleri endüstrisinde faaliyet gösteren ve ulusal düzeyde etkinliği olan firmalarımız mevcut. TOSBİ'de artırma tesisi kuruldu. Doğalgaz alt yapısı oluşturulmuş ve firmalara dağıtım gerçekleştirildi. Ayrıca ulaşımın kolaylaştırılması amacıyla demiryolu bağlantıları ile ilgili ihaleler tamamlandı. Gümrükleme sahasının oluşturulmasıyla ilgili kararın çıkması bekleniyor."

16. YÜZYILDAN BU YANA TİRE BELEDİ DOKUMACILIĞI

■ OSMANLILARIN erken dönemlerinde Tire'den Bursa'ya ulaşan dokuma sanatlarından biri de beledi dokuması... Tire'nin Ekinhisarı ve Karacaali semtlerindeki yoğunlaşan üretimin hammaddesi olan ipeğin elde edilmesi için vakıf dutlukları oluşturulmuş. Araştırmalarda en eski beledi dokumaları 16'ncı yüzyılda Tire'de, daha sonra Bursa'da rastlanıyor. Tezgah adedinin bir zamanlar 500 olduğu bazı kaynaklarda yer alıyor. 1908 yılında 60 el tezgahına sahip olan Tire'de, 1930'da 38'e, 1951'de 26'ya, günümüzde tek tezgaha düştü. Bademye ve Süley-

maniye adlı iki ayrı tezgah var. Başlıca motifleri bademli, kutulu, celepis, tireiş, aynalı ve yıldızlı... Çift kat olan beledi dokumasının alt kısmı ise beyaz oluyor. Üst kısmını da beyaz, sarı, kırmızı, mavi ve lacivert renklerden oluşuyor. Tire Ticaret Odası 1996 Mayıs ayında Tire Çıraklık Eğitimi Merkezi'ne beledi tezgahı olarak Tire'nin bu kültürünü yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla bağışta bulundu. Beledi dokuması yorgan, minder ve pencere örtüsü olarak yüzlerce yıl kullanıldı. Tire beledi dokumasının sürdürülebilirliğini sağlamak ve gelecek

URGANCILIK 50 AİLENİN GEÇİM KAYNAĞI

■ TIRE'nin sembolü olup urgançılık deyince kenevirinden üretilen kendir urgançılığı aklı geliyor. Tarihi antik çağa kadar uzanan el urgançılığının Tire kültür tarihinde oldukça eskiye dayanan bir geçmişi var. Küçük Menderes Ovası'nın verimli topraklarında yüzyıllar boyunca bölgenin en kaliteli kendiri yetiştirilmiş, beyazlığı ve sağlamlığı ile tüm yurttan kazanmış durumda. Şu anda 50 kadar aile evlerinde urgançılıkla geçindiyor...

SOSYAL HAYATTA ÖNEMLİ BİR İZ KEÇECİLİK

■ ESNAF teşkilatı ve gelenekleriyle Tire'nin sosyal hayatında önemli izler bırakan keçecilik, yıllarca geniş bir halk kitlesinin geçim kaynağı olmak ve Tire folkloruna renk katmış. Yoğun bir emek gerektiren bu el sanatı teknolojiye yenik düşmüş, unutulmaya ve kaybolmaya yüz tutmuş. Keçe hazırlanışı zor, kullanışı rahat ve sağlıklı bir el sanatı ürünü... Koyun ve kuzu yününden yapılır. Keçede daha çok kırmızı ve lacivert renk kullanılır.